

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

PHAN THỊ DẪN

**PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH BẮC NINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ ĐỊA LÝ HỌC

THÁI NGUYÊN - 2018

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

PHAN THỊ DẪN

**PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH BẮC NINH**

Ngành: Địa lí học
Mã ngành: 8.31.05.01

LUẬN VĂN THẠC SĨ ĐỊA LÝ HỌC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Việt Tiến

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, nội dung, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn đã được cảm ơn, các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc. Tác giả hoàn toàn chịu trách nhiệm về tính trung thực của luận văn.

Thái Nguyên, ngày.....tháng.....năm 2018

Tác giả luận văn

Phan Thị Dẫn

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này, trước hết, em xin chân thành cảm ơn Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên, Khoa Địa lí, cảm ơn các quý thầy - cô giáo đã truyền đạt cho em những kiến thức quý báu trong suốt quá trình học tập và rèn luyện tại trường.

Em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới **TS. Nguyễn Việt Tiến** người đã dành nhiều thời gian, công sức chỉ bảo, tạo điều kiện giúp đỡ để tôi hoàn thành tốt luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn chi cục Phát triển Nông thôn, Sở Nông nghiệp, Sở thống kê tỉnh Bắc Ninh và các chủ trang trại đã nhiệt tình giúp đỡ, cung cấp số liệu, các thông tin cần thiết để phục vụ cho quá trình nghiên cứu hoàn thiện đề tài này.

Cuối cùng tôi xin gửi lời cảm ơn tới các bạn bè và người thân đã giúp đỡ và tạo điều kiện cho tôi hoàn thành khóa luận này.

Một lần nữa, tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2018

Tác giả luận văn

Phan Thị Dản

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC NHỮNG CHỮ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	v
DANH MỤC CÁC HÌNH	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu đề tài.....	1
3. Mục tiêu và nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài.....	4
4. Giới hạn nghiên cứu.	5
5. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu.....	5
6. Những đóng góp chính của luận văn.....	7
7. Cấu trúc của luận văn	7
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ KINH TẾ TRANG TRẠI.....	8
1.1. Cơ sở lý luận.....	8
1.1.1. Tổng quan chung về trang trại và kinh tế trang trại	8
1.1.2. Các nhân tố ảnh hưởng tới sự hình thành và phát triển kinh tế trang trại	17
1.2. Cơ sở thực tiễn.....	22
1.2.1. Khái quát tình hình phát triển kinh tế trang trại ở Việt Nam	23
1.2.2. Tình hình phát triển kinh tế trang trại ở Đồng bằng sông Hồng	28
Chương 2. CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG VÀ THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI Ở TỈNH BẮC NINH GIAI ĐOẠN 2010 - 2016	32
2.1. Các nhân tố ảnh hưởng tới phát triển kinh tế trang trại ở tỉnh Bắc Ninh	32
2.1.1. Các nhân tố tự nhiên.....	32
2.1.2. Các nhân tố kinh tế - xã hội.....	36

2.2. Phát triển kinh tế trang trại ở tỉnh Bắc Ninh giai đoạn 2010 - 2016	41
2.2.1. Khái quát chung về phát triển kinh tế trang trại ở tỉnh Bắc Ninh	41
2.2.2. Hiệu quả sản xuất của các mô hình KTTT ở tỉnh Bắc Ninh	49
2.2.3. Một số gương điển hình về phát triển kinh tế trang trại trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh	53

Chương 3. ĐỊNH HƯỚNG VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ TRANG TRẠI Ở TỈNH BẮC NINH TỚI 2020, TẦM NHÌN

2030	61
3.1. Quan điểm, mục tiêu, định hướng phát triển KTTT.....	61
3.1.1. Quan điểm.....	61
3.1.2. Mục tiêu	62
3.1.3. Định hướng	63
3.2. Một số giải pháp phát triển kinh tế trang trại ở tỉnh Bắc Ninh.....	63
3.2.1. Giải pháp về đất đai	63
3.2.2. Giải pháp về vốn.....	64
3.2.3. Giải pháp về lao động.....	65
3.2.4. Giải pháp về thị trường và phát triển công nghệ chế biến	66
3.2.5. Giải pháp về khoa học và công nghệ.....	67
3.2.6. Giải pháp về đầu tư xây dựng, hoàn thiện cơ sở hạ tầng nông thôn	68
3.2.7. Nâng cao trình độ dân trí và trình độ chuyên môn cho chủ trang trại.....	68
3.3. Kiến nghị	70
3.3.1. Đối với Trung ương.....	70
3.3.2. Đối với địa phương và chủ trang trại.....	70
KẾT LUẬN	71
TÀI LIỆU THAM KHẢO	73

DANH MỤC NHỮNG CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Nghĩa đầy đủ
BTB & DH NTB	Bắc trung Bộ và Duyên Hải Nam Trung Bộ
CNH - HDH	Công nghiệp hóa - hiện đại hóa
ĐBSH	Đồng bằng sông Hồng
GCKNTTT	Giấy chứng nhận kinh tế trang trại
HTX	Hợp tác xã
KH - CN	Khoa học - công nghệ
KT - XH	Kinh tế - xã hội
KTTT	Kinh tế trang trại
NN & PTNT	Nông nghiệp và phát triển nông thôn
SX	Sản xuất
SXKD	Sản xuất kinh doanh
TDMNPB	Trung du miền núi phía Bắc
TT	Trang trại
VAC	Vườn - ao - chuồng

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1.	Số trang trại của cả nước phân theo các vùng kinh tế giai đoạn từ 2011- 2016.....	26
Bảng 1.2.	Số trang trại của cả nước phân theo các lĩnh vực sản xuất năm 2011- 2016.....	27
Bảng 1.3:	Số trang trại của Đồng bằng sông Hồng so với cả nước giai đoạn từ 2009 - 2016.....	29
Bảng 1.4.	Số trang trại vùng ĐB sông Hồng phân theo lĩnh vực sản xuất giai đoạn 2011 - 2016.....	30
Bảng 2.1.	Dân số và mật độ dân số tỉnh Bắc Ninh năm 2015	37
Bảng 2.2.	Số lượng trang trại ở tỉnh Bắc Ninh so với Đồng bằng sông Hồng giai đoạn 2011 - 2016.....	41
Bảng 2.3.	Số lượng trang trại và các loại hình trang trại trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh qua các năm.....	44
Bảng 2.4.	Cơ cấu sử dụng đất của các trang trại năm 2016.....	44
Bảng 2.5.	Bình quân diện tích đất của trang trại năm 2016.....	45
Bảng 2.6.	Lao động trang trại trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh năm 2016.....	45
Bảng 2.7.	Vốn sản xuất kinh doanh bình quân/trang trại theo loại hình của tỉnh Bắc Ninh năm 2016	47
Bảng 2.8.	Số trang trại phân theo đơn vị hành chính tỉnh Bắc Ninh	48
Bảng 2.9.	Giá trị sản phẩm thu được trên một ha đất trồng trọt và mặt nước nuôi trồng thủy sản	50

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1.	Số trang trại vùng đồng bằng sông Hồng so với cả nước	29
Hình 1.2.	Số trang trại vùng đồng bằng sông Hồng phân theo lĩnh vực sản xuất giai đoạn 2011 - 2016.....	30
Hình 2.1.	Bản đồ hành chính tỉnh Bắc Ninh	33
Hình 2.2.	Số lượng trang trại của tỉnh Bắc Ninh giai đoạn từ 2011 - 2016	43
Hình 2.3.	Cơ cấu lao động đã qua đào tạo của các loại hình trang trại trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh.....	47
Hình 2.4.	Bản đồ thực trạng phát triển kinh tế trang trại tỉnh Bắc Ninh.....	52

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Trang trại là một loại hình sản xuất nông nghiệp được hình thành tương đối sớm trên thế giới, tùy theo từng thời kì, từng giai đoạn khác nhau mà có tên gọi và những hình thức khác nhau nhưng đều có đặc điểm chung là sản xuất hàng hóa tự chủ có quy mô. Phát triển kinh tế trang trại là xu hướng tất yếu trong sản xuất nông nghiệp, nông thôn hiện nay.

Phát triển kinh tế trang trại đã góp phần quan trọng trong quá trình chuyển dịch, tích tụ ruộng đất gắn liền với quá trình phân công lại lao động ở nông thôn, từng bước chuyển dịch lao động nông nghiệp sang làm các ngành phi nông nghiệp, thúc đẩy tiến trình công nghiệp hoá trong nông nghiệp và nông thôn. Ở Việt Nam, những năm gần đây mô hình kinh tế trang trại phát triển rất mạnh, ngày càng trở thành một hướng đi đúng đắn, phù hợp với xu thế phát triển chung của thế giới.

Bắc Ninh nằm trong vùng Đồng bằng sông Hồng nên có nhiều điều kiện để phát triển kinh tế trang trại. Những năm qua, nhờ phát triển kinh tế trang trại đã làm cho cơ cấu sản xuất nông nghiệp có sự chuyển dịch mạnh mẽ, từ sản xuất tự túc, nay đã chuyển mạnh sang sản xuất hàng hoá. Toàn tỉnh hiện có khoảng 3.000 trang trại, gia trại, trong đó có 147 trang trại đạt tiêu chí mới theo quy định của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn. Bình quân mỗi trang trại có tổng vốn đầu tư từ 300-400 triệu đồng, giá trị sản xuất 250-300 triệu đồng/năm, giải quyết việc làm cho 11.000 lao động thường xuyên và gần 30.000 lao động thời vụ. Tuy chỉ chiếm 10% trên tổng diện tích đất nông nghiệp, nhưng giá trị sản xuất của khu vực này chiếm tới hơn 20% tổng giá trị sản xuất nông nghiệp toàn tỉnh. Những thành tựu đó là rất đáng khích lệ, tuy nhiên việc phát triển trang trại còn gặp không ít rủi ro, chưa thật ổn định, bền vững; mặc dù tiềm năng, nhu cầu phát triển và khả năng đóng góp của mô hình kinh tế trang trại của tỉnh còn rất lớn. Xuất phát từ những vấn đề nêu trên tôi quyết định chọn đề tài nghiên cứu: ***“Phát triển kinh tế trang trại trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh”***.

2. Lịch sử nghiên cứu đề tài